

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. vasario 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — SESV 49, 101 ir 102 straipsniai — Reglamentas (EEB) Nr. 2454/92 — Reglamentas (EB) Nr. 12/98 — Automobilių nuomos su vairuotoju veikla — Nacionalinė ir regioninė teisės normos — Komunų suteikiamas leidimas — Sąlygos — Išimtinai vidaus situacijos — Teisingumo Teismo jurisdikcija — Klausimų priimtumas“

Sujungtose bylose C-162/12 ir C-163/12

dėl *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Italija) 2011 m. spalio 19 d. ir 2011 m. gruodžio 1 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2012 m. balandžio 2 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Airport Shuttle ExprESS scarl (C-162/12),

Giovanni Panarisi (C-162/12),

Società Cooperativa Autonoleggio Piccola arl (C-163/12),

Gianpaolo Vivani (C-163/12)

prieš

Comune di Grottaferrata,

dalyvaujant

Federnoleggio,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh (pranešėjas), C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. birželio 19 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: italų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Airport Shuttle ExprESS scarl*, G. Panarisi, *Società Cooperativa Autonoleggio Piccola arl*, G. Vivani ir *Federnoleggio*, atstovaujama *avvocato* P. Troianiello,
- *Comune di Grottaferrata*, atstovaujamos *avvocati* M. Giustiniani ir N. Moravia,
- Europos Komisijos, atstovaujamos J. Hottiaux ir F. Moro,

susipažinęs su 2013 m. rugsėjo 26 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą susiję su ESS 3–6 straipsnių, SESV 49, 101 ir 102 straipsnių, 1992 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2454/92, nustatančio sąlygas, kuriomis vežėjai nerezidentai gali valstybėje narėje teikti vidaus keleivinio kelių transporto paslaugas (OL L 251, p. 1), ir 1997 m. gruodžio 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 12/98, nustatančio sąlygas, kuriomis vežėjai nerezidentai gali valstybėje narėje teikti vidaus keleivinio kelių transporto paslaugas (OL L 4, 1998, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 3 t., p. 501), išaiškinimu.
- 2 Šie prašymai pateikti sprendžiant dvi bylas, pirma, *Airport Shuttle Express scarl* (toliau – *Airport Shuttle Express*) ir G. Panarisi ginčą su *Comune di Grottaferrata*, ir, antra, *Società Cooperativa Autonoleggio Piccola arl* (toliau – *Autonoleggio Piccola*) ir G. Vivani ginčą su *Comune di Grottaferrata* dėl leidimo užsiimti automobilių nuomos su vairuotoju veikla (italų k. „noleggjo con conducente“) galiojimo sustabdymo. *Federnoleggio*, automobilių ir autobusų nuomos su vairuotoju veikla užsiimančių įmonių asociacija, įstojo į bylą paremti pareiškėjų abiejose pagrindinėse bylose.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamentas Nr. 2454/92 buvo panaikintas 1994 m. birželio 1 d. Sprendimu *Parlamentas prieš Tarybą* (C-388/92, Rink. p. I-2067).
- 4 Reglamento Nr. 12/98 1 straipsnyje nustatyta:

„Visiems vežėjams, teikiantiems keleivinio kelių transporto paslaugas samdos pagrindais arba už atlygį ir turintiems <...> Bendrijos licenciją, leidžiama pagal šiame reglamente nustatytas sąlygas ir nediskriminuojant jų dėl pilietybės arba įsisteigimo vietos laikinai teikti vidaus keleivinio kelių transporto paslaugas samdos pagrindais arba už atlygį kitoje valstybėje narėje <...> nereikalaujant turėti toje valstybėje įregistruotą buveinę arba kitą įstaigą.“

<...>“

- 5 Remiantis Reglamento Nr. 12/98 2 straipsnio 4 punktu, pagal šį reglamentą „transporto priemonės“ yra „motorinės transporto priemonės, kurios pagal savo konstrukciją ir įrangą yra tinkamos vežti daugiau negu devynis asmenis, įskaitant vairuotoją, ir yra tam tikslui skirtos“.

- 6 Kaip matyti iš 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, p. 36) 2 straipsnio 2 dalies d punkto, ši direktyva netaikoma paslaugoms transporto srityje, patenkančioms į ESV sutarties trečiosios dalies VI antraštinės dalies taikymo sritį.

Italijos teisė

Nacionalinės teisės aktai

- 7 1992 m. sausio 15 d. Įstatymo Nr. 21, kuriuo nustatomi asmenų vežimo viešuoju nemaršrutiniu automobilių transportu pagrindai (GURI Nr. 18, 1992 m. sausio 23 d.), iš dalies pakeisto 2008 m. gruodžio 30 d. Dekretu įstatymu Nr. 207 (GURI Nr. 304, 2008 m. gruodžio 31 d.), kuris po pakeitimo 2009 m. vasario 27 d. Įstatymu Nr. 14 (GURI Nr. 49 *supplemento ordinario*, 2009 m. vasario 28 d., toliau – Įstatymas Nr. 21/1992) pertvarkytas į įstatymą, 3 straipsnyje numatyta:

„1. Automobilių nuomos su vairuotoju paslauga skirta konkrečiam vartotojui, kuris tuo tikslu garaže pateikia prašymą suteikti tam tikros trukmės ar vežimo tam tikru maršrutu paslaugas.

2. Atitinkami automobiliai turi būti laikomi garažo viduje <...>

3. Vežėjo buveinė ir garažas turi būti tik leidimą suteikusios komunos teritorijoje.“

- 8 Įstatymo Nr. 21/1992 7 straipsnyje nustatyta:

„1. Licencijų teikti taksi paslaugas ar leidimų teikti automobilių nuomos su vairuotoju paslaugas turėtojai, laisvai vykdydami savo veiklą, gali:

<...>

b) jungtis į gamybos ir darbo kooperatyvus, suprantamus kaip kolektyvinės nuosavybės kooperatyvai, arba į paslaugų teikimo kooperatyvus, veikiančius pagal galiojančias kooperaciją reglamentuojančias teisės normas,

c) jungtis į amatininkų įmonių konsorciumus ar bet kurios kitos įstatyme numatytos formos junginius,

<...>

2. 1 dalyje numatytais atvejais leidžiama joje nurodytiems junginiams perleisti licenciją ar leidimą ir susigrąžinti anksčiau perleistą licenciją ar leidimą pasitraukimo ar pašalinimo iš minėtų junginių arba tokio junginio panaikinimo atveju.

<...>“

- 9 Šio įstatymo 8 straipsnyje nurodyta:

„1. Licencijas teikti taksi paslaugas ir leidimus teikti automobilių nuomos su vairuotoju paslaugas konkurso būdu išduoda komunų administracijos asmenims, kurie yra automobilio savininkai arba naudojami juo pagal ilgalaikės nuomos sutartį; šie asmenys gali juos naudoti vieni arba kartu su kitais.

2. Licencija arba leidimas išduodami tik vienam automobiliui <...>. Siekdamas teikti automobilių nuomos su vairuotoju paslaugas, tas pats asmuo gali gauti kelis leidimus.

3. Norint gauti ir išlaikyti leidimą teikti automobilių nuomos su vairuotoju paslaugą, privaloma, remiantis galiojančiu teisiniu dokumentu, turėti buveinę, garažą <...> leidimą suteikusios komunos teritorijoje.“

10 Įstatymo Nr. 21/1992 11 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatyta:

„2. Nepažeidžiant to, kas numatyta 4 straipsnio 5 dalyje, klientas paimamas arba paslauga pradeda teikti licenciją išdavusios komunos teritorijoje ir ši paslauga teikiama vežant į bet kokią paskirties vietą, tačiau paskirties vietoms už komunos arba aglomeracijos ribų būtinas išankstinis vairuotojo sutikimas.

<...>

4. Automobilių nuomos su vairuotoju užsakymai pateikiami atitinkamuose garažuose. Kiekvienos atskiros automobilio nuomos su vairuotoju paslaugos teikimas turi prasidėti garaže, esančiame leidimą suteikusioje komunoje, ir pasibaigti gražinant automobilį į tą patį garažą, nors kliento paėmimo vieta ir jo kelionės tikslas gali būti ir kitų komunų teritorijoje.“

11 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad 2005 m. vasario 4 d. Įstatymo Nr. 11 14bis straipsnio 2 dalyje, įterpote 2009 m. liepos 7 d. Įstatymu Nr. 88 dėl nuostatų, priimtų siekiant įgyvendinti įsipareigojimus Bendrijai, kylančius dėl Italijos priklausymo Europos bendrijoms – 2008 m. Bendrijos įstatymas (GURI Nr. 161 *supplemento ordinario*, 2009 m. liepos 14 d.), nustatyta, kad „Italijos piliečiams netaikomos taisyklės arba praktika, išplaukiančios iš Italijos vidaus teisės ir darančios diskriminacinį poveikį, palyginti su nacionalinėje teritorijoje gyvenantiems Bendrijos piliečiams taikomomis sąlygomis arba požiūriu į juos“.

Lacijaus regiono teisės aktai

12 1993 m. spalio 26 d. Lacijaus regiono įstatymo Nr. 58 dėl nuostatų, susijusių su viešojo nemaršrutinio transporto veiklos vykdymu, ir taisyklių, susijusių su vairuotojų vaidmeniu viešojo nemaršrutinio transporto paslaugų srityje ir nurodytų Įstatymo Nr. 21/1992 (*Bollettino ufficiale della Regione Lazio* Nr. 31, 1993 m. lapkričio 10 d.) 6 straipsnyje, iš dalies pakeisto 2006 m. gruodžio 28 d. Lacijaus regiono įstatymo Nr. 27 (*Bollettino ufficiale della Regione Lazio* Nr. 36 *supplemento ordinario* Nr. 5, 2006 m. gruodžio 30 d., toliau – Regioninis įstatymas Nr. 58/1993) 58 straipsniu, 5 straipsnyje nustatyta:

„Automobilių nuomos su vairuotoju paslauga skirta konkrečiam vartotojui, kuris tuo tikslu vežėjo buveinėje pateikia atitinkamą prašymą dėl tam tikros trukmės ar vežimo tam tikru maršrutu paslaugos. Klientas paimamas ar paslauga pradeda teikti leidimą suteikusios komunos teritorijoje. Paslauga teikiama vežant į bet kokią paskirties vietą. Automobiliai laikomi garažuose.“

13 Pagal Regioninio įstatymo Nr. 58/1993 10 straipsnio „Licencijų teikti taksi paslaugas ir leidimų teikti automobilių nuomos su vairuotoju paslaugas turėtojų pareigos“ 2 dalį:

„Nepažeidžiant to, kas numatyta <...>, klientas paimamas ir paslauga pradeda teikti tik licenciją ar leidimą suteikusios komunos teritorijoje ir ši paslauga teikiama vežant į bet kokią paskirties vietą, tačiau paskirties vietoms už komunos teritorijos ribų būtinas išankstinis vairuotojo sutikimas.“

14 Regioninio įstatymo Nr. 58/1993 17 straipsnyje nustatytos įrašymo į provincijos vairuotojų registrą sąlygos. Šio straipsnio 1 dalies a punkte nurodyta, jog tam, kad asmuo galėtų būti įrašytas į šį registrą, jis turi „būti Italijos arba Europos ekonominei bendrijai priklausančios valstybės pilietis“.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

- 15 2011 m. vasario 1 d. sprendimais *Comune di Grottaferrata* nuo 2011 m. kovo 14 d. trisdešimčiai dienų sustabdė leidimų užsiimti automobilių nuomos su vairuotoju veikla, kuriuos ši komuna buvo suteikusi G. Panarisi ir G. Vivani, galiojimą. To priežastis buvo Įstatymo Nr. 21/1992 3 straipsnio ir 11 straipsnio 4 dalies, taip pat Regioninio įstatymo Nr. 58/1993 5 ir 10 straipsnių pažeidimas tiek, kiek juose numatyta, kad teikiant nagrinėjamą paslaugą būtina turi būti naudojamosi garažu, esančiu leidimą suteikusių komunos teritorijoje, ir paslaugos teikimas turi prasidėti ir pasibaigti tame garaže. Iš tiesų per patikrinimus buvo nustatyta, kad automobiliai, skirti šiuose leidimuose nurodytoms paslaugoms teikti, buvo statomi ne *Comune di Grottaferrata* teritorijoje esančiuose garažuose, o garažuose, esančiuose Romos komunos teritorijoje, kurioje yra *Airport Shuttle Express* ir *Autonoleggio Piccola*, kurioms minėtus leidimus perleido atitinkamai G. Panarisi ir G. Vivani, buveinės.
- 16 *Airport Shuttle Express* ir G. Panarisi, taip pat *Autonoleggio Piccola* ir G. Vivani prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė du skundus, kuriuose prašoma panaikinti minėtas leidimų galiojimo sustabdymo priemones, kurių teisėtumą jie ginčija remdamiesi, be kita ko, Sąjungos teisės normomis transporto, vidaus rinkos ir konkurencijos srityse.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nemaršrutinio automobilių transporto su vairuotoju paslaugos Sąjungos teisėje nėra konkrečiai reglamentuotos. Tačiau nagrinėjamu atveju reikia remtis Sąjungos teisės normomis keleivių vežimo srityje. Šiuo atžvilgiu Sąjungos teisės normos įsisteigimo laisvės ir laisvos konkurencijos srityse be apribojimų taikomos transporto sektoriuje. Šis teismas nurodo, be kita ko, kad Reglamentu Nr. 2454/92 siekta liberalizuoti transportą vieningoje rinkoje ir kad pagal Reglamentą Nr. 12/98 liberalizavimas atliktas vežėjų autobusais sektoriuje. Jis taip pat remiasi SESV 92 straipsniu. Kiek tai susiję su laisva konkurencija, jis mini SESV 101 ir 102 straipsnius, siejamus su ESS 3 straipsniu ir 4 straipsnio 3 dalimi, taip pat su SESV 3–6 straipsniais.
- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teigimu, tikėtina, kad Italijos nacionalinės ir regioninės teisės normos prieštarauja SESV 49 straipsniui. Be to, anot to teismo, atrodo, kad tose teisės normose įtvirtintos priemonės trukdo realiai ūkio subjektų konkurencijai transporto rinkoje.
- 19 Tokiomis aplinkybėmis *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus, kurie bylose C-162/12 ir C-163/12 suformuluoti identišškai:
- „1. Ar SESV 49 straipsniu, ESS 3[–]6 straipsniais, SESV 101 ir 102 straipsniais, taip pat Reglamentu [Nr. 2454/92] ir Reglamentu [Nr. 12/98] draudžiama taikyti <...> Įstatymo [Nr. 21/1992] 3 straipsnio 3 dalį ir 11 straipsnį, kiek juose atitinkamai numatyta, kad „<...> vežėjo buveinė ir garažas turi būti tik leidimą suteikusių komunos teritorijoje“ ir kad „<...> automobilių su vairuotoju užsakymai pateikiami garažuose; kiekvienos atskiro transporto priemonės su vairuotoju nuomos paslaugos teikimas turi prasidėti garaže, esančiame leidimą suteikusioje komunoje, ir pasibaigti grąžinant automobilį į tą patį garažą, nors kliento paėmimo vieta ir jo kelionės tikslas gali būti ir kitų komunų teritorijoje. <...>“?
2. Ar SESV 49 straipsniu, ESS 3[–]6 straipsniais, SESV 101 ir 102 straipsniais, taip pat Reglamentu [Nr. 2454/92] ir Reglamentu [Nr. 12/98] draudžiama taikyti Regioninio įstatymo [Nr. 58/1993] 5 ir 10 straipsnius, kiek juose atitinkamai numatyta, kad „<...> klientas paimamas ir paslauga pradedama teikti leidimą suteikusių komunos teritorijoje“ ir „<...> klientas paimamas ir paslauga pradedama teikti tik licenciją ar leidimą suteikusių komunos teritorijoje ir ši paslauga teikiama vykstant į bet kurią paskirties vietą, tačiau paskirties vietoms už komunos teritorijos ribų būtinas išankstinis vairuotojo sutikimas. <...>“?

- 20 2012 m. gegužės 2 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-162/12 ir C-163/12 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas galutinis sprendimas.

Dėl prašymų, pateiktų užbaigus žodinį bylos nagrinėjimą

- 21 2013 m. spalio 31 d. Teisingumo Teismo kanceliarijai pateiktu dokumentu, papildytu 2013 m. lapkričio 21 d. pateiktu priedu, *Airport Shuttle Express*, G. Panarisi, *Autonoleggio Piccola*, G. Vivani ir *Federnoleggio* paprašė atnaujinti žodinę proceso dalį. Jų teigimu, atsižvelgiant į generalinės advokatės išvadą, toks atnaujinimas reikalingas siekiant, pirma, užpildyti tam tikras faktinių aplinkybių spragas, susijusias su prašymų priimti prejudicinį sprendimą priimtinum klausimu, ir, antra, sudaryti sąlygas apsvarstyti galimą Italijos komunų taikomos leidimų užsiimti automobilių nuomos su vairuotoju veikla išdavimo procedūros poveikį šiam klausimui.
- 22 Jeigu būtų nepatenkintas šis reikalavimas, minėti asmenys prašo Teisingumo Teismo pagal šio teismo procedūros reglamento 101 straipsnį paprašyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateikti paaiškinimus.
- 23 Pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį, išklauses generalinį advokatą, Teisingumo Teismas gali nutarti atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas šiam teismui priimant sprendimą, arba jeigu nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės.
- 24 Tačiau reikia priminti, kad, remiantis SESV 252 straipsnio antra pastraipa, generalinio advokato pareiga viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Teisingumo Teismo statutą jis turi dalyvauti. Atlikdamas šią funkciją, prireikus jis gali prašymą priimti prejudicinį sprendimą analizuoti platesniame kontekste nei tas, kurį tiksliai apibrėžė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ar pagrindinės bylos šalys. Kadangi Teisingumo Teismui neprivaloma nei generalinio advokato išvada, nei motyvai, kuriais remdamasis ją padaro, nebūtina žodinės proceso dalies atnaujinti pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį kiekvieną kartą, kai generalinis advokatas pažymi teisės aspektą, kuris nebuvo aptartas šalių (žr., be kita ko, 2008 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Feinchemie Schwebda ir Bayer CropScience*, C-361/06, Rink. p. I-3865, 34 punktą; 2013 m. balandžio 11 d. Sprendimo *Novartis Pharma*, C-535/11, 31 punktą ir 2013 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Carratù*, C-361/12, 19 punktą).
- 25 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, prašymas atnaujinti žodinę proceso dalį netenkintinas.
- 26 Kiek tai susiję su Procedūros reglamento 101 straipsnyje numatyta galimybe paprašyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateikti paaiškinimus, pažymėtina, kad remiantis nusistovėjusia teismo praktika, dabar atspindėta šio reglamento 94 straipsnio b ir c punktuose, kadangi prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra pagrindas Teisingumo Teisme pradėti prejudicinį procesą, būtina, jog nacionalinis teismas pačiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą paaiškintų faktines ir teisines pagrindines bylos aplinkybes ir pateiktų minimalius paaiškinimus dėl Sąjungos teisės nuostatų, kurias jis prašo išaiškinti, pasirinkimo priežasčių ir dėl ryšio, kurį jis nustato tarp šių nuostatų ir jo nagrinėjamam ginčui taikytinų nacionalinės teisės aktų (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2000 m. birželio 28 d. Nutarties *Laguillaumie*, C-116/00, Rink. p. I-4979, 23 ir 24 punktus; 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Asemfo*, C-295/05, Rink. p. I-2999, 33 punktą ir 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Mora IPR*, C-79/12, 37 punktą).
- 27 Esant šioms sąlygoms, Teisingumo Teismas nemano, kad nagrinėdamas šias bylas turėtų paprašyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateikti paaiškinimus.

Dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą

- 28 Savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar įvairios Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jomis draudžiamos nacionalinės ir regioninės teisės normos, susijusios su leidimu teikti automobilių nuomos su vairuotoju paslaugas ir šios veiklos vykdymu.
- 29 Atsižvelgiant į pateiktų klausimų tekstą, iš pradžių reikia priminti, kad pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos spręsti nei dėl nacionalinių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatų aiškinimo, nei dėl tokių nuostatų atitikties Sąjungos teisei (žr., be kita ko, 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Teckal*, C-107/98, Rink. p. I-8121, 33 punktą ir 2006 m. kovo 23 d. Sprendimo *Enirisorse*, C-237/04, Rink. p. I-2843, 24 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 30 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad tuo atveju, kai klausimai suformuluoti netinkamai arba klausama to, kas išeina iš Teisingumo Teismui pagal SESV 267 straipsnį priskirtų įgaliojimų ribų, šis teismas, remdamasis visomis nacionalinio teismo nurodytomis aplinkybėmis, visų pirma prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvais, turi nustatyti Sąjungos teisės aplinkybes, kurias reikia išaiškinti atsižvelgiant į ginčo dalyką (žr., be kita ko, 2010 m. kovo 11 d. Sprendimo *Attanasio Group*, C-384/08, Rink. p. I-2055, 18 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Atsižvelgdamas į tai, Teisingumo Teismas prireikus turi performuluoti jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Attanasio Group* 19 punktą; 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Fuß*, C-243/09, Rink. p. I-9849, 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2012 m. spalio 4 d. Sprendimo *Byankov*, C-249/11, 57 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 31 Pagal šią teismo praktiką gali būti pripažįstama, kad net jeigu iš pateiktų klausimų teksto atrodo, jog jais pagrindinėse bylose siekiama tiesiogiai taikyti Sąjungos teisę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš tiesų prašo išaiškinti šią teisę, kiek tai susiję su pagrindinėse bylose taikytinomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis.
- 32 Toliau reikia pažymėti, kad, kaip generalinė advokatė nurodė savo išvados 20 punkte, pateiktuose klausimuose nurodytas Reglamentas Nr. 12/98 netaikomas pagrindinėse bylose nagrinėjamai veiklai, nes šis reglamentas, remiantis jo 2 straipsnio 4 punktu, taikomas tik motorinėms transporto priemonėms, kurios pagal savo konstrukciją ir įrangą yra tinkamos vežti daugiau negu devynis asmenis, įskaitant vairuotoją, ir yra skirtos tam tikslui. Be to, iš šio sprendimo 3 punkto matyti, kad Teisingumo Teismas yra panaikinęs Reglamentą Nr. 2454/92.
- 33 Be SESV 49, 101 ir 102 straipsnių, pateiktuose klausimuose minimi „ESS 3[–]6 straipsniai“. Kiek tai susiję su SESV 101 ir 102 straipsniuose įtvirtintomis konkurencijos taisyklėmis, nepaisant to, kad prašymai priimti prejudicinį sprendimą šiuo klausimu nėra pakankamai tikslūs, iš jų galima daryti išvadą (pagal analogiją žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Byankov* 58 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką), kad iš tiesų jais galbūt prašoma, be kita ko, išaiškinti šiuos straipsnius, kartu siejamus atitinkamai su ESS 4 straipsnio 3 dalimi ir SESV 106 straipsniu, kiek tai susiję su pagrindinių bylų aplinkybėmis.
- 34 Be to, kaip teisingai pažymėjo Europos Komisija, pateikti klausimai susiję su kylančiomis iš pagrindinėse bylose nagrinėjamų teisės normų pareigomis, kurios yra platesnės už tas pareigas, dėl kurių tariamo pažeidimo pradėtos pagrindinės bylos. Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 15 punkto, ginčai pagrindinėse bylose susiję vien su pareigos naudoti tik garažą, esantį leidimą užsiimti automobilių nuomos su vairuotoju veikla suteikusios komunos teritorijoje, ir kiekvieną vežimo paslaugą pradėti ir užbaigti minėtame garaže, pažeidimu.

- 35 Taigi, atsižvelgiant į klausimų tekstą, atrodo, jie taip pat susiję, pirma, su reikalavimu, kad vežėjo buveinė ir garažas būtų tik minėtą leidimą suteikusios komunos teritorijoje, antra, su reikalavimu, kad automobilių nuomos su vairuotoju užsakymai būtų pateikiami garaže, naudojamame šiai veiklai vykdyti, ir, trečia, su reikalavimu pasiimti klientą tik minėtą leidimą suteikusios komunos teritorijoje. Todėl pateikti klausimai, kiek tai susiję su šiomis trimis sąlygomis, yra hipotetiniai.
- 36 Tokiomis sąlygomis pateiktus klausimus reikia suprasti taip, kad jais iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar SESV 49 straipsnis arba Sąjungos teisės normos konkurencijos srityje turi būti aiškinamos taip, kad jomis nacionalinės ir regioninės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėse bylose draudžiamos tiek, kiek jomis nustatyti reikalavimai, kad automobilių nuomos su vairuotoju veiklai naudojamas garažas būtų tik leidimą užsiimti šia veikla suteikusios komunos teritorijoje, šiai veiklai naudojami automobiliai būtų laikomi tame garaže ir bet kuri paslauga būtų pradama ir baigiama teikti tame garaže.
- 37 Pirma, kiek tai susiję su Sąjungos teisės normomis konkurencijos srityje, pažymėtina, kad nors patys SESV 101 ir 102 straipsniai taikomi tik įmonių veiklai ir netaikomi valstybių narių įstatymams ir kitiems teisės aktams, vis dėlto šie straipsniai, siejami su bendradarbiavimo pareigą įtvirtinančia ESS 4 straipsnio 3 dalimi, įpareigoja valstybes nares nepriimti arba nepalikti galioti įstatymų ar kitų teisės aktų, galinčių panaikinti įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių veiksmingumą (žr. 1977 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *GB-Inno-BM*, 13/77, Rink. p. 2115, 31 punktą; 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *CIF*, C-198/01, Rink. p. I-8055, 45 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Yellow Cab Verkehrsbetrieb*, C-338/09, Rink. p. I-13927, 25 punktą).
- 38 Tačiau iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog tam, kad šis teismas pateiktų nacionaliniam teismui naudingą Sąjungos teisės išaiškinimą, būtina, kad pastarasis teismas apibrėžtų su pateikiamais klausimais susijusią faktinę ir teisinę situaciją arba bent jau paaiškintų faktines aplinkybes, dėl kurių šie klausimai kilo. Šie reikalavimai ypač reikšmingi konkurencijos srityje, kuriai būdingos sudėtingos faktinės ir teisinės situacijos (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Attanasio Group* 32 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2012 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Duomo Gpa ir kt.*, C-357/10–C-359/10, 22 punktą).
- 39 Šiuo atveju prašymuose priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismui nenurodytos faktinės ir teisinės aplinkybės, kurios jam leistų nustatyti sąlygas, kurioms esant tokios teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėse bylose, galėtų būti susijusios su SESV 101 ir 102 straipsniais, kartu siejamais atitinkamai su ESS 4 straipsnio 3 dalimi ir SESV 106 straipsniu. Konkrečiai kalbant, tuose prašymuose nėra jokio paaiškinimo, koks ryšys tarp šių normų ir pagrindinių bylų ar jų dalyko.
- 40 Šiomis aplinkybėmis pateikti klausimai turi būti pripažinti nepriimtinais tiek, kiek jie susiję su minėtų nuostatų išaiškinimu (pagal analogiją žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Duomo Gpa ir kt.* 24 punktą).
- 41 Antra, kiek tai susiję su SESV 49 straipsniu, matyti, kad visos pagrindinių bylų aplinkybės susijusios su viena valstybe nare. Šiomis aplinkybėmis reikia patikrinti, ar Teisingumo Teismas turi jurisdikciją šiose bylose priimti sprendimą dėl šio straipsnio (pagal analogiją žr., be kita ko, 2008 m. sausio 31 d. Sprendimo *Centro Europa 7*, C-380/05, Rink. p. I-349, 64 punktą; 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Omalet*, C-245/09, Rink. p. I-13771, 9 ir 10 punktus ir minėto Sprendimo *Duomo Gpa ir kt.* 25 punktą).
- 42 Tokias teisės normas, kokios nagrinėjamos pagrindinėse bylose, kurios, remiantis jų tekstu, vienodai taikomos ir Italijos Respublikos teritorijoje, ir kitose valstybėse narėse įsteigtiems ūkio subjektams, paprastai gali apimti nuostatos, susijusios su garantuojamomis pagal ESV sutartį pagrindinėmis laisvėmis, tik jei jos taikomos situacijoms, turinčioms ryšį su prekyba tarp valstybių narių (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1997 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Pistre ir kt.*, C-321/94–C-324/94, Rink. p. I-2343, 45 punktą; 2000 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Guimont*, C-448/98, Rink. p. I-10663, 21 punktą ir minėto Sprendimo *Duomo Gpa ir kt.* 26 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 43 Kiek tai susiję konkrečiai su SESV 49 straipsniu, iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad jis negali būti taikomas veiklai, kuri neturi sąsajos su kokia nors iš Sąjungos teisėje nurodytų situacijų ir kurios visi reikšmingi elementai susiję tik su viena valstybe nare (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1987 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Gauchard*, 20/87, Rink. p. 4879, 12 punktą; 1988 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Bekaert*, 204/87, Rink. p. 2029, 12 punktą; 2008 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française ir Gouvernement wallon*, C-212/06, Rink. p. I-1683, 33 punktą ir 2012 m. birželio 21 d. Sprendimo *Susisalo ir kt.*, C-84/11, 18 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 44 Tiesa, iš teismo praktikos, suformuotos minėtu Sprendimu *Guimont*, matyti, kad net ir išimtinai vidaus situacijoje atsakymas į klausimus dėl Sąjungos teisės pagrindinių laisvių vis dėlto gali būti naudingas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, visų pirma tuo atveju, kai pagal nacionalinę teisę iš jo reikalaujama suteikti savo valstybės piliečiams tokias pačias teises, kokias pagal Sąjungos teisę tokioje pačioje situacijoje turi kitos valstybės narės pilietis (žr., be kita ko, 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Sbarigia*, C-393/08, Rink. p. I-6337, 23 punktą ir minėto Sprendimo *Susisalo ir kt.* 20 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 45 Nagrinėjamu atveju pirmesniame šio sprendimo punkte minėtoje teismo praktikoje nurodytas atvejis, kiek tai susiję su pagrindinėmis bylomis, susijęs su teisėmis, kurias kitos valstybės narės nei Italijos Respublika pilietis galėtų nurodyti remdamasis Sąjungos teise, jeigu būtų tokioje pačioje situacijoje kaip pareiškėjai pagrindinėje byloje.
- 46 Tačiau iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad pareiškėjai pagrindinėje byloje jau yra įsisteigę Italijoje ir jiems leista užsiimti automobilių nuomos su vairuotoju veikla, kai paslauga pradedama teikti *Comune di Grottaferrata*. Jų leidimų galiojimas buvo laikinai sustabdytas dėl tam tikrų su jais susijusių sąlygų nesilaikymo. Minėti pareiškėjai neketina įsisteigti kitur, nesvarbu, ar tai būtų Italija, ar kita valstybė narė. Savo skunduose jie neginčija bendros šios veiklos reguliavimo sistemos arba leidimų suteikimo būdo. Jie tik siekia, kad būtų netaikomos tam tikros sąlygos, nustatytos jų jau turimuose leidimuose.
- 47 Vadinasi, kitos valstybės narės, ne Italijos Respublikos, pilietis tokioje pačioje kaip pareiškėjų pagrindinėje byloje situacijoje nuolat jau vykdytą ekonominę veiklą per Italijos teritorijoje esančią įmonę.
- 48 Taigi pagrindinės bylos yra analogiškos bylai, kurioje buvo priimtas minėtas Sprendimas *Sbarigia*; joje buvo nagrinėjamas klausimas dėl sprendimo konkrečią vaistinę atleisti nuo pareigos laikytis darbo valandų, todėl nebuvo aišku, kaip šiuo sprendimu galėtų būti paveikti ūkio subjektai iš kitų valstybių narių (žr. 2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Venturini ir kt.*, C-159/12–C-161/12, 27 punktą).
- 49 Šiomis aplinkybėmis aišku, kad su įsisteigimo laisve susijusio SESV 49 straipsnio išaiškinimas nėra svarbus sprendžiant prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamas bylas.
- 50 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, darytina išvada, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos nagrinėjamu atveju aiškinti SESV 49 straipsnį faktinių aplinkybių pagrindinėse bylose atžvilgiu.
- 51 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, konstatuotina, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į šiuos *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* pateiktus prašymus priimti prejudicinį sprendimą tiek, kiek jie susiję su SESV 49 straipsnio išaiškinimu. Minėti prašymai turi būti pripažinti nepriimtinais tiek, kiek jie susiję su kitų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Italija) 2011 m. spalio 19 d. ir 2011 m. gruodžio 1 d. nutartimis sujungtose bylose C-162/12 ir C-163/12 pateiktus prašymus priimti prejudicinį sprendimą tiek, kiek jie susiję su SESV 49 straipsnio išaiškinimu. Minėti prašymai yra nepriimtini tiek, kiek jie susiję su kitų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimu.

Parašai.